

JAG
VILL
VETA

NUORI JA SUOJATUT
HENKILÖTIEDOT

www.jagvillveta.se

Tämä esite on tarkoitettu nuorille, joilla on suojatut henkilötiedot. Sen ovat laatineet yhdessä Rikosuhriviranomainen (Brottsoffermyndigheten) ja Lapsiasiamies (Barnombudsmannen). Esitettä varten on kerätty kertomuksia nuorilta, joiden henkilötiedot on suojattu. Esitteessä olevat lainaukset on otettu Lapsiasiamiehen raportista Oskyddad (Suojatton).

Osoitteessa **www.jagvillveta.se** on lisätietoa muun muassa rikoksista, reaktioista, tuesta ja suojelusta

Ruotsissa yli 4 000 lapsen ja nuoren henkilötiedot on suojattu. Monet näistä lapsista ja nuorista tai heidän perheenjäsenensä ovat joutuneet pahoinpitelyn tai uhkausten kohteeksi. Vaaraa aiheuttaa useimmiten joku perheenjäsenistä, esimerkiksi isä, isäpuoli, äiti tai joku muu sukulainen.

SUOJATUT HENKILÖTIEDOT TUOVAT TURVAA

Kaikilla lapsilla ja nuorilla on oikeus kasvaa ympäristössä, jossa heidän ei tarvitse kokea uhkaa eikä väkivaltaa. Suojattujen henkilötietojen tarkoituksena on tuoda turvaa väkivaltaa kokeneille lapsille ja nuorille. Tarkoituksena on myös suojella heitä niin, että väkivaltaa ei enää tapahdu.

»SUOJATTU HENKILÖLLISYYS TUNTUU
TOSI TURVALLISELTA. EHDOTTOMASTI.
SE ON HIENO ASIA.«

Rebecka

JOTKUT LAPSET JA NUORET JOUTUVAT JÄTTÄMÄÄN PERHEENSÄ

Suurin osa lapsista ja nuorista, joiden henkilötiedot on suojattu, asuu yhdessä ainakin toisen vanhempansa kanssa. Jotkut lapset ja nuoret joutuvat kuitenkin jättämään perheensä kokonaan. Yleensä he asuvat silloin toisessa perheessä, jota kutsutaan perhekodeksi.

Suojattuja henkilötietoja on kolmenlaisia

Suojan taso riippuu siitä, kuinka vaarallinen tilanne on.

1. Salassapitomerkintä. Jos henkilöllä on salassapitomerkintä, koulu, terveydenhuolto, sosiaalitoimi ja muut viranomaiset joutuvat har-kitsemaan hyvin tarkkaan, kenelle ne antavat hänen osoitteensa ja puhelinnumeron. Salassapitomerkintä on voimassa vuoden kerrallaan.

2. Entisen osoitteen säilyttäminen.

Uutta osoitetta ei merkitä mihinkään rekisteriin, ja vain Verovirasto (Skatteverket) tietää oikean asuinpaikan. Entisen osoitteen voi säilyttää enintään kolme vuotta kerrallaan.

3. Tekaistut henkilötiedot. Henkilö saa täysin uuden henkilöllisyyden eli uuden nimen ja henkilötunnuksen. Tekaistut henkilötiedot tarjoavat kaikkein vahvimman suojan.

UUSI ALKU

Kuka saa tietää asiasta uudessa koulussa?

Uuden koulun rehtori saa aina tiedon suojaetuista henkilötiedoista. Tämän jälkeen päättään yhdessä, ketkä muut koulussa saavat tietää asiasta. Joskus vain rehtori ja mentori tietävät, joskus taas moni muu.

Mitä pitäisi sanoa, jos joku kysyy?

Lapsilla on oikeus tietää, miksi heidän henkilötietonsa on suojattu. Aikuisten pitää neuvua, mitä lapset saavat kertoa ja mitä he voivat vastata, kun heiltä kysytään vaikeita kysymyksiä. Vaikeita kysymyksiä voivat olla esimerkiksi "Missä asuit aikaisemmin?", "Miksi et tapaa toista vanhempaasi?" tai "Miksi et ole mukana oppilasluettelossa ja luokkakuvassa?".

Kaikki asiat eivät ole vaarallisia

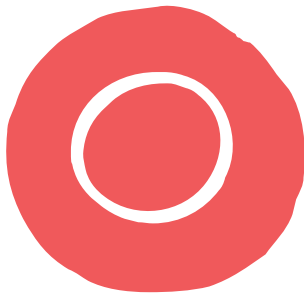
Joitain asioita on pakko pitää salassa, mutta joistain asioista voi kertoa vapaasti. Jos et kerro mitään itsestäsi, toiset voivat olla uteliaita ja kysyä vielä lisää. Siksi kannattaa kertoa ainakin jotain itsestään.

On hyvä, jos sinä ja perhe, jossa asut, päättätte yhdessä, mitä voit kertoa perheestäsi ja mistä sinä tulet. Paljastumisriski on pienempi, jos kaikki kertovat asioista samalla tavalla. Myös kysymyksiin vastaaminen on helpompaa, jos vastauksia on miettinyt jo etukäteen.

Henkilötietojen suojaaminen vaikeuttaa elämää

Monet tavalliset asiat muuttuvat vaikeiksi ja hankaliksi, kun henkilötiedot on suojattu eikä oikeaa nimeä tai asuinpaikkaa saa sanoa. Henkilötietojen suojaaminen vaikeuttaa esimerkiksi harrastuksiin osallistumista, sosiaalisen median käyttöä, ostosten tekemistä internetissä, työnhakua tai kirjastokortin hankkimista. Myös valokuvatuksi tulemistä pitää varoa, eikä itsestä saa kertoa liikaa.

Monet lapset ja nuoret, joiden henkilötiedot on suojattu, ovat yksinäisiä. Monista saatetaan tuntua siltä, että he valehtelevat, kun he eivät voi kertoa entistä asuinpaikkaansa tai omaa nimeään kavereille. Kun itsestä ei voi kertoa rehellisesti, myös kaverit tai muut tutut voivat tuntua etäisiltä.

»EN HALUA OLLA NIIN PALJON KAVEREIDEN KANSSA, KOSKA EN HALUA, ETTÄ MINULTA KYSYTÄÄN KAIKENLAISTA. SE VAIKUTTAA MINUUN TOSI PALJON.«

Sofia

Onko sinulla ollut suojatut henkilötiedot jo pitkään?

Monilla lapsilla ja nuorilla on ollut suojatut henkilötiedot aivan pienestä asti. Suojaamisen syy voi silloin jäädä epäselväksi. Aikuisten voi olla vaikea ymmärtää, milloin lapset ovat jo niin isoja, että heidän pitäisi tietää enemmän henkilötietojen suojaamisesta. Aikuiset eivät useinkaan tiedä, mikä aiheuttaa vaikeuksia koulussa, vapaa-ajalla tai kavereiden kanssa, kun henkilötiedot on suojattu.

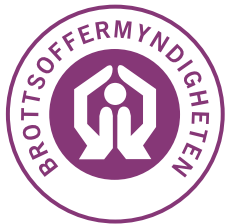
Henkilötietojen suojaamisen syytä voi kysyä joltain aikuiselta, joka tietää niiden suojaamisesta. Jos aikuiset, joiden luona asut, eivät osaa vastata, voit pyytää apua muilta aikuisilta. Koulu, sosiaalitoimi tai poliisi voi auttaa ja vastata kysymyksiisi.

Vinkkejä muilta nuorilta (Lapsiasiamiehen raportista Oskyddad)

- Älä anna "suojatun henkilöllisyyden" hallita elämäsi.
Sinä ansaitset parempaa!
- Pyydä aina aikuinen mukaasi, kun menet esimerkiksi sairaalaan. Muuten joudut selittämään asioita hoitajille tuntikausia ennen kuin voit tehdä mitään.
- Ennen kuin aloitat uudessa koulussa tai muutat uuteen paikkaan, suunnittele perheesi kanssa, millainen on sinun tarinasi. Keksikää tarina, josta koko perhe pitää kiinni. Muuten ihmiset huomaavat ennemmin tai myöhemmin, että jotain on pielessä, ja alkavat kysellä kaikenlaista.
- Yritä vaihtaa nimeä (...) Se helpottaa asioita.
- Kerro! Aikuisten tehtävä on auttaa, ei pilata asioita.

WWW.JAGVILLVETA.SE

Osoitteesta www.jagvillveta.se voit lukea lisää erilaisista rikoksista, tuesta ja avusta sekä siitä, miltä rikoksen kokeminen voi tuntua. Siellä on myös kertomuksia ja vinkkejä lapsilta, joilla on suojatut henkilötiedot.

BROTTSOFFERMYNDIGHETEN

Box 470, 901 09 Umeå

Puh. 090-70 82 00

registrator@brottsoffermyndigheten.se

www.brottsoffermyndigheten.se

www.rattegangsskolan.se

www.jagvillveta.se